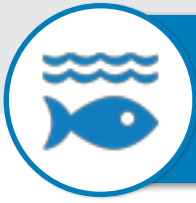

เป้าหมายที่
14

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่าง ยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDG 14: Conserve and sustainably use the oceans, seas
and marine resources for sustainable development

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14

มหาสมุทรและทะเลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ไม่ว่าจะเป็นวัฏจักรฝน น้ำดื่ม ภูมิอากาศ ชายฝั่ง รวมถึงแหล่งอาหารและกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับมหาสมุทรและทะเล โดยประเทศไทยมีพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง คิดเป็นร้อยละ 60 ของอาณาเขตทางบก ทรัพยากรทางทะเลเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและหล่อเลี้ยงชีวิต อย่างไรก็ตาม ปัญหาท้องทะเลไทยที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง เช่น มลพิษทางทะเล ปรากฏการณ์ทะเลกรด การกัดเซาะชายฝั่ง ปริมาณสัตว์ทะเลลดลง เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และการควบคุม (IUU Fishing) และการทำประมงพื้นบ้าน จากการตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยจึงส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ประเทศไทยได้จัดทำคู่มือการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการของการจัดการที่มีระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง และการวางแผนพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ทะเลและชายฝั่งให้ครอบคลุมทุกมิติ และได้ดำเนินการแก้ไขปัญหการประมง IUU จนสามารถปลดใบเหลืองของคณะกรรมาธิการยุโรปได้อย่างเป็นทางการในปี 2562 จากผลการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index: OHI) ปี 2562 ประเทศไทยได้ 66 คะแนน จาก 100 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก (71 คะแนน) และถูกจัดอยู่อันดับที่ 130 จาก 221 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยมีตัวชี้วัดที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ การเป็นแหล่งอาหาร และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ นอกจากนี้ ข้อมูลจาก UN Global SDG Database ประเมินว่าปริมาณขยะทะเลของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 447,946 ชิ้น ต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2559 เป็น 804,727 ชิ้นต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2561 ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 79.65 และมีความเข้มข้นของคลอโรฟิลล์-เอ ที่ผิดปกติจากการสำรวจระยะไกล (Chlorophyll-a Anomaly, Remote Sensing) อยู่ในระดับที่สูง โดยอยู่ที่ร้อยละ 1.36 ในปี 2563 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.57 ในปี 2561 บ่งชี้ถึงสถานการณ์การเกิดปรากฏการณ์ยูโทรฟิเคชันในท้องทะเลไทย

ผลการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทย ปี 2562

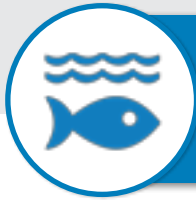
ที่มา: Ocean Health Index

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งแห่งชาติ การจัดทำแผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2567 การจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563-2565) การออกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขอและการออกใบรับรองมาตรฐานการทำประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืนและแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้าน พ.ศ. 2563 ตลอดจนการจัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 และแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ติดตามระดับความเป็นกรดของทะเลและมหาสมุทรโดยตรวจวัดด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ความละเอียดสูง รวมทั้งบูรณาการข้อมูลจากเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้การวิเคราะห์และประมวลผลเป็นไปอย่างแม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาส่วนเชื่อมต่อแบบจำลอง pyGNOME เพื่อใช้ในการคาดการณ์ผลกระทบที่จากน้ำมันรั่วไหลต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ในการแก้ไขปัญหการประมง IUU ภาครัฐได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมพ.) เพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญห โดยปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมง ดำเนินมาตรการประเทศไทยปลอดสัตว์น้ำและสินค้าสัตว์น้ำ

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มาจากการทำประมง IUU รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดตั้งเครือข่ายอาเซียนเพื่อต่อต้านการประมง IUU เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเพิ่มประสิทธิภาพมาตรการตรวจสอบ ควบคุมและเฝ้าระวังของประเทศสมาชิก ในการต่อต้านการประมง IUU ในอาเซียนและได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ทำหน้าที่ในการคุ้มครองผลประโยชน์ทางทะเลเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

นอกจากนี้ ได้ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมทั้ง เตรียมการเพื่อรองรับพันธกรณีและพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะมีการตราขึ้นมาใหม่และที่จะปรับเปลี่ยนไปในอนาคต

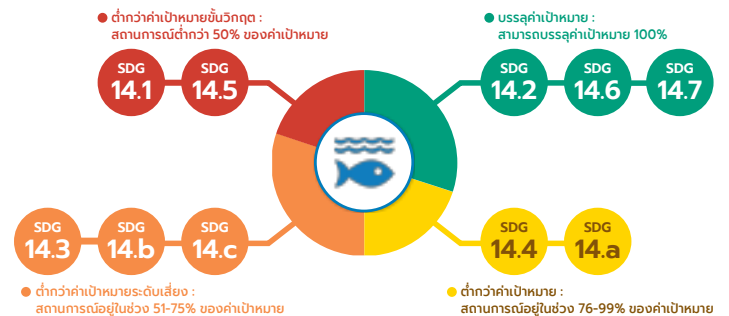
ความท้าทาย

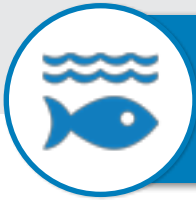
การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะในทะเล ที่ต้องมีการจัดการและบำบัดขยะที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นกำเนิดทั้งบนแผ่นดินและในมหาสมุทร ปรากฏการณ์ยูโทรฟิเคชันของพื้นที่แนวชายฝั่ง ซึ่งต้องมีการจัดการของเสียและมลพิษจากการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งความเป็นกรดของทะเลและมหาสมุทรอันเนื่องมาจากปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มสูงขึ้นในชั้นบรรยากาศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยเฉพาะภาคพลังงาน ภาคอุตสาหกรรม และภาคคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้ การพัฒนาการประมงอย่างยั่งยืนของประเทศไทยยังคงมีความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น การห้ามการทำประมงที่ทำลายสัตว์วัยอ่อน และการลดจำนวนของเรือปั่นไฟจับสัตว์น้ำที่ใช้ฉวนตาถี่

ข้อเสนอแนะ

การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 14 ให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งควรพัฒนาฐานข้อมูลด้านทรัพยากรทางทะเลที่ครอบคลุมและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนนำใช้เทคโนโลยีและข้อมูลภูมิสารสนเทศที่ทันสมัยมาสนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการทำประมงและประชาชนทั่วไปให้เห็นถึงความสำคัญของการทำประมงอย่างยั่งยืนที่รับผิดชอบ ต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งดำเนินมาตรการที่สนับสนุนการปรับตัวของผู้ประกอบการทำประมงขนาดเล็กควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อขจัดการทำประมง IUU โดยคำนึงถึงความมั่นคงทางอาหาร วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของการทำประมงพื้นบ้าน

ผลการประเมินสถานะของ SDG 14

กรณีศึกษา

แนวคิด SEACOSYSTEM เพื่อทะเลไทยยั่งยืน

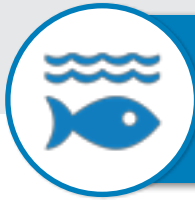
แนวคิด SEACOSYSTEM เป็นความร่วมมือในการพัฒนาและฟื้นฟูท้องทะเลไทยระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนเจ้าของพื้นที่ ในการจัดการกับปัญหาทะเลไทยที่กำลังเข้าสู่ระยะวิกฤติจากปัญหาขยะในทะเลปะการังฟอกขาวปะการังเสื่อมโทรมการสูญพันธุ์ของมวลสัตว์น้ำ ตลอดจนผลกระทบต่อการทำประมงพื้นบ้าน ซึ่งแนวคิด SEACOSYSTEM จะยึดหลักการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเล เชิงบูรณาการผ่านการดำเนินโครงการที่หลากหลาย โดยเน้นความสำคัญ 5 ด้าน **ตั้งแต่นโยบายในการพัฒนารูปแบบการทำธุรกิจที่ยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน** โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย **การส่งเสริมศักยภาพชีวิตชุมชน** โดยพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนด้วยรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม **การสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ** เช่น โครงการป่าชายเลน โครงการปะการังเทียม บ้านปลา แนวเขตและกตึกาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน **การขยายพันธุ์สัตว์น้ำ** เช่น โครงการธนาคารสัตว์น้ำ และ **การวิจัยและพัฒนา** โดยร่วมผลักดันให้เกิดการพัฒนา ด้านทรัพยากรทางทะเลระดับประเทศ ผ่านงานวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด มูลนิธิเจริญโภคภัณฑ์ และบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ กรมประมง และกลุ่มภาคประชาสังคมในพื้นที่ ได้ดำเนินการในโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดวางปะการังเทียมระยะที่ 1 จำนวน 1,000 แห่ง ในพื้นที่ตำบลกระดังงา อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา และตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
2. การจัดวางปะการังเทียมระยะที่ 2 จำนวน 1,000 แห่ง ในพื้นที่ชุมชนทะเลชายฝั่ง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา และอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
3. โครงการซีพีเอฟ ปลูก ปัน ป้อง ป่าชายเลน ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2557 โดยสามารถร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนได้รวม 2,388 ไร่ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ระยอง สมุทรสาคร ชุมพร สงขลา และพังงา
4. ผลิตและใช้ถุงพลาสติกตามเกาะต่าง ๆ ในทะเล ฝั่งอันดามันและอ่าวไทย เช่น โครงการเก็บขยะข้ามเวลาบริเวณอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา และอ่าวต่าง ๆ บนเกาะเขาใหญ่ แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของชาวสตูล
5. กิจกรรมรณรงค์สร้างการเรียนรู้การจัดการขยะสู่การพัฒนาการขับเคลื่อนยั่งยืน ทำความดีด้วยหัวใจลดภัยสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการ Save เพื่อนมาเรียนรณรงค์เก็บขยะทะเล เขตทะเลบ้าน เพื่อยั่งยืน
6. การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล ตลอดจนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา: เครือเจริญโภคภัณฑ์

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

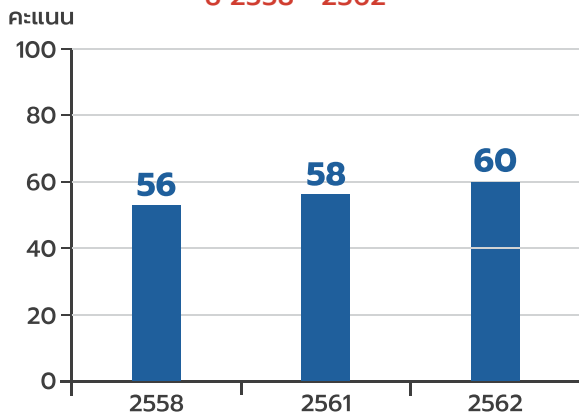
ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงเศษซากขยะในทะเล และมลพิษจากราตุอาหาร (nutrient pollution) ภายในปี 2568

ปัญหามลพิษทางทะเลมีความซับซ้อนอย่างยิ่งเนื่องด้วยลักษณะของทะเลที่อยู่ปลายน้ำทำให้กิจกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินและชายฝั่งมีโอกาสทำให้เกิดสิ่งปนเปื้อนลงสู่ทะเล อาทิ การปล่อยน้ำเสีย ภาวะอุทกภัย การทิ้งขยะจากแผ่นดินและชายฝั่ง ตลอดจนการปนเปื้อนของมลพิษจากการทำกิจกรรมการเกษตรและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลทำให้คุณภาพน้ำทะเลมีสภาพไม่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชพรรณและสัตว์ทะเล ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตพื้นถิ่นในทะเล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

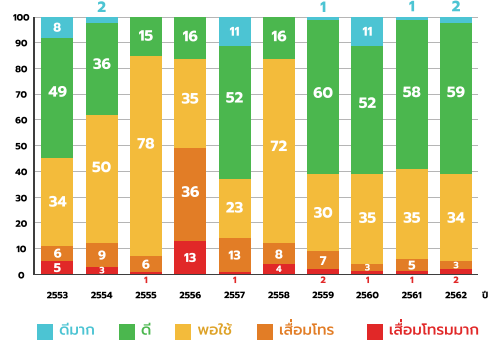
ผลการประเมินคะแนนของตัวชี้วัดด้านคุณภาพน้ำทะเล (Clean ocean waters) ภายใต้ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index: OHI) ที่จัดทำโดย Global OHI Team ซึ่งครอบคลุมการวัดการปนเปื้อนของน้ำทะเลจากสารเคมี ไร้อาหารส่วนเกิน จุลินทรีย์ที่มาจากมนุษย์และขยะ พบว่า ในปี 2562 คุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น จาก 58 คะแนน ในปี 2561 เป็น 60 คะแนน จาก 100 คะแนนเต็ม และอยู่ในอันดับที่ 107 จาก 221 ประเทศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บโดยกรมควบคุมมลพิษที่ระบุว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของไทยที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2562 คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของไทยอยู่ในเกณฑ์ดีมีสัดส่วนร้อยละ 59 พอใช้ร้อยละ 34 เลือ่มโทรมร้อยละ 3 เลือ่มโทรมมากร้อยละ 2 และระดับดีมากร้อยละ 2

ผลการประเมินคะแนนคุณภาพน้ำทะเลของประเทศไทย ปี 2558 - 2562

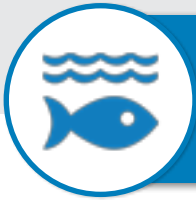
ที่มา: Ocean Health Index

คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของประเทศไทย ปี 2553 - 2562

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ด้านการจัดการและลดขยะทะเลของประเทศไทยยังไม่ดีเท่าที่ควร และมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถบรรลุ SDG 14.1 ภายในปี 2568 และเป้าหมายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งลดขยะในทะเลลงร้อยละ 50 ภายในปี 2570 โดยในปี 2560 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเล 23 จังหวัดมากถึง 11.47 ล้านตัน แบ่งเป็นขยะที่มีการกำจัดอย่างถูกต้อง 6.89 ล้านตัน (ร้อยละ 60) นำกลับไปใช้ประโยชน์ 3.02 ล้านตัน (ร้อยละ 26) และกำจัดไม่ถูกต้อง 1.55 ล้านตัน (ร้อยละ 14) ในจำนวนดังกล่าวจะมีขยะพลาสติกอยู่ประมาณ 340,000 ตัน โดยร้อยละ 10-15 มีโอกาสปนเปื้อนลงสู่ทะเลได้ นอกจากนี้ ข้อมูลจาก UN Global SDG Database ประเมินว่าในปี 2561 ประเทศไทยมีปริมาณขยะทะเล (beach litter) 804,727 ชิ้น ต่อตารางกิโลเมตร เพิ่มขึ้นจาก 447,946 ชิ้นต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2559 และมีความเข้มข้นของคลอโรฟิลล์-เอที่ผิดปกติจากการสำรวจระยะไกล (Chlorophyll-a anomaly, remote sensing) อยู่ในระดับที่สูง โดยอยู่ที่ร้อยละ 1.36 ในปี 2563 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.57 ในปี 2561 ซึ่งข้อมูลคลอโรฟิลล์-เอ ดังกล่าวช่วยบ่งชี้สถานการณ์การเกิดปรากฏการณ์ยูโทรฟิเคชั่น

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.1

ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงเศษซากขยะในทะเล และมลพิษจากราตุอาหาร (nutrient pollution) ภายในปี 2568

การดำเนินการที่ผ่านมา

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้จัดทำฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพืชทะเล สัตว์ทะเล การกัดเซาะชายฝั่ง และการบริหารจัดการในเขตพื้นที่อนุรักษ์ อาทิ โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และโครงการบริหารจัดการขยะทะเล ขณะเดียวกัน ยังได้ดำเนินการวัดความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี (red tide) ในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน และออกมาตรการที่เกี่ยวข้องทางกฎหมาย และการรณรงค์ต่าง ๆ

นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561–2573 และขับเคลื่อนแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564) ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมทั้งต้นทางกลางทาง และปลายทาง รวมถึงเร่งดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติกที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งยกเลิกการใช้พลาสติก 4 ประเภท¹อย่างสิ้นเชิง และนำพลาสติกกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ภายในปี 2565 ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์การเกิดปรากฏการณ์ยูโทรฟิเคชันหรือสภาวะที่มีธาตุอาหารในมวลน้ำอุดมสมบูรณ์มากเกินไปและทำให้แพลงก์ตอนพืชเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จนส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศในทะเลของประเทศไทย

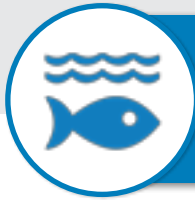
ความท้าทาย

การจัดเก็บขยะส่วนใหญ่ที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไม่มีการแยกประเภทของขยะ ตลอดจนระดับและประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์หรือการแปรรูปขยะเป็นพลังงานยังมีขีดความสามารถที่จำกัด โดยส่วนใหญ่จบลงด้วยการเทกองการเผาแบบเปิด การฝังกลบที่ไม่ถูกหลักการเผาในเตาเผา และการทิ้งในแม่น้ำลำคลองและมหาสมุทร ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลสัตว์ทะเล การประมง และการท่องเที่ยว รวมถึงทำให้คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลงอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการจัดการขยะและน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้ไหลลงสู่ทะเล นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ก่อมลพิษที่มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลโดยตรง พร้อมทั้งพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการจัดการและกำจัดขยะที่ทันสมัย เพื่อจัดการขยะอย่างถูกวิธีและนำขยะกลับมาใช้ใหม่ พร้อมทั้งควรบูรณาการข้อมูลทะเลและชายฝั่งให้เป็นระบบและครอบคลุมประเด็นมลพิษทางทะเลในทุกมิติ เพื่อให้เกิดการวัดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

¹ พลาสติก 4 ประเภท ประกอบด้วย (1) ถุงพลาสติกหูหิ้ว แบบบาง ถุงพลาสติกหูหิ้ว ความหนาแน่นน้อยกว่า 36 ไมครอน (2) กล่องโฟมบรรจุอาหาร ไม่รวมถึงโฟมที่ใช้กันกระแทกในภาคอุตสาหกรรม (3) แก้วพลาสติกบาง แก้วพลาสติก ความหนาแน่นน้อยกว่า 100 ไมครอน และ (4) หลอดพลาสติก ยกเว้นการใช้กรณีจำเป็น ได้แก่ การใช้ในเด็ก คนชรา ผู้ป่วย

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงการเสริมภูมิทัศน์และปฏิบัติการ เพื่อฟื้นฟูเพื่อบรรลุการมีมหาสมุทรที่มีสุขภาพดีและมีผลิตภาพ ภายในปี 2563

การบริหารจัดการเพื่อปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา มุ่งเน้นการใช้แนวทางการจัดการที่มีระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง (Ecosystem Approach: EA หรือ Ecosystem-based Management: EBM) เป็นกลยุทธ์สำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ ด้วยการสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เสมอภาค ร่วมกับการฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรม โดยตระหนักว่าสวัสดิภาพของมนุษย์และสุขภาพของสิ่งแวดล้อมมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับคู่มือ Taking Steps toward Marine and Coastal Ecosystem-based Management ที่จัดทำโดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) เพื่อแนะนำหลักการและแนวปฏิบัติของ EBM ในการจัดการพื้นที่ทะเลและชายฝั่งบนฐานของระบบนิเวศ ตั้งแต่กระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ไปถึงการนำไปปฏิบัติ

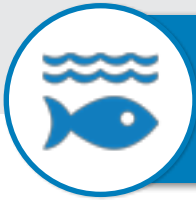
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในปี 2562 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดทำคู่มือการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Guidelines of Marine Spatial Planning) เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนเชิงพื้นที่ทะเลและการจัดการชายฝั่งที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการสร้างสมดุลของระบบนิเวศ และให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางทะเลและชายฝั่งเป็นไปอย่างสมดุล นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศใต้ทะเลจากคะแนนดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (OHI) แสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศใต้ทะเลของไทยปรับตัวดีขึ้น

จาก 89 คะแนน ในปี 2561 เป็น 90 คะแนน ในปี 2562 และจัดอยู่ในลำดับที่ 79 จากทั้งหมด 221 ประเทศ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากสถิติสัตว์ทะเลหายาก เกยตื้นกลับพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 294 ตัว ในปี 2555 เป็น 801 ตัว ในปี 2563 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเต่าทะเลโลมา และวาฬ โดยสาเหตุหลักที่ทำให้สัตว์ทะเล โดยเฉพาะเต่าทะเลและพะยูนเกยตื้นมากที่สุด ได้แก่ การติดเครื่องมือประมงและถูกกระแทก รวมถึงการป่วยจากมลพิษและขยะทะเล

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.2

บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงการเสริมภูมิทัศน์ทางทะเลและปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูเพื่อบรรลุการมีมหาสมุทรที่มีสุขภาพดีและมีผลิตภาพ ภายในปี 2563

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูปกป้องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลป่าชายเลนปะการังและสัตว์ทะเลอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนบริหารจัดการทรัพยากรประมงแห่งชาติ นโยบาย และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งแห่งชาติ แผนการบริหารจัดการแนวปะการัง และแผนการบริหารจัดการพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการฟื้นฟูและติดตามปะการังที่ดำเนินการปลูกฟื้นฟูในพื้นที่ 150 ไร่อย่างต่อเนื่อง ร่วมกับทดลองจัดวางวัสดุสำหรับเป็นฐานลงเกาะของตัวอ่อนปะการัง และฟื้นฟูป่าชายเลนโดยบูรณาการการทวงคืน (พลิกฟื้น) ฟื้นป่าชายเลนจำนวน 621.15 ไร่ ในจังหวัดระยอง สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา กระบี่ และตรัง ขณะที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงได้ดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำในทะเล กำหนดประเภทเครื่องมือและวิธีการทำการประมง รวมถึงกำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อนในที่จับสัตว์น้ำ เป็นต้น

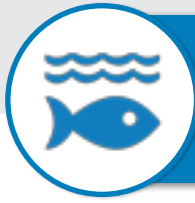
ความท้าทาย

ความเสื่อมโทรมลงทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณของทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีที่มาจากหลายสาเหตุทั้งที่เป็นการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การใช้เครื่องมือทำการประมงผิดประเภท การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน การปล่อยน้ำเสียและสารเคมีอันตรายลงสู่ทะเล และจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ระดับอุณหภูมิในท้องทะเลเกิดความผันผวน การดำเนินงานเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลดังกล่าว เป็นงานที่จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เนื่องจากทรัพยากรทางทะเลเป็นสิ่งที่มิชีวิตและเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลาตามกระแสน้ำที่พัดพาเอาอาหารและสารอาหารที่จำเป็นตามฤดูกาลมาหล่อเลี้ยงชีวิต ซึ่งการเคลื่อนย้าย

เหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันในทุกส่วนของมหาสมุทร จากทะเลลึกไปยังน้ำตื้น จากชายฝั่งไปยังชายฝั่งและขยายขอบเขตไปถึงพื้นดินตามแนวป่าชายเลน การดำเนินงานในขอบเขตของพื้นที่รับผิดชอบภายใต้อาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียว จึงเป็นเพียงส่วนต่อของภาพใหญ่ระดับโลก ที่ยังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และมาตรฐานสากลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดสมดุลระหว่างการสร้างรายได้/ใช้ประโยชน์กับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู บนหลักการของขีดความสามารถในการฟื้นฟูตัวเองกลับมาอยู่ในสภาพเดิมได้ของทรัพยากรทางทะเล และหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย เพื่อให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญ และผลกระทบที่จะตามมาจากมลพิษทางทะเลที่จะเกิดขึ้น โดยการดำเนินงานในประเทศต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมกำกับการใช้เครื่องมือประมงที่ไม่เป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลหายากและดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเล ด้านการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่คำนึงถึงสมดุลของนิเวศทางทะเล พร้อมไปกับการให้ความสำคัญกับการสำรวจศึกษาข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลเพื่อใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ลดและแก้ปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดในมหาสมุทร โดยรวมถึงผ่านการเพิ่มพูนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ในทุกระดับ

ความเป็นกรดของทะเลและมหาสมุทร (Ocean Acidification) หมายถึง ภาวะการลดลงของค่าความเป็นกรด-ด่าง หรือการเข้าสู่สภาพความเป็นกรดของน้ำทะเลอันมีสาเหตุมาจากปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มสูงขึ้นในชั้นบรรยากาศและได้ทำละลายกับน้ำในมหาสมุทร โดยปัญหากรดในมหาสมุทรจัดเป็นปัญหามลพิษทางทะเลที่มีความสำคัญ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการฟุ่ร่อนของปะการังที่กำลังเจริญเติบโต ทำให้แนวปะการังซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและพืชต่าง ๆ ถูกทำลาย นอกจากนี้ ยังส่งผลโดยตรงต่อสัตว์ที่มีโครงสร้างหินปูน เช่น เม่นทะเล หอย ทำให้ตัวอ่อนเจริญเติบโตเป็นตัวเต็มวัยช้าลงหรือมีสภาพไม่สมบูรณ์และถูกล่าได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ความเป็นกรดของน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อระบบห่วงโซ่อาหาร และเพิ่มความเสี่ยงในการสูญพันธุ์ของพืชและสัตว์ทะเล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ติดตามตรวจสอบค่า pH ของน้ำทะเลในแหล่งประมงฝั่งอ่าวไทย และทะเลอันดามัน จำนวน 108 สถานี พบว่าระดับค่า pH เฉลี่ยทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามันลดลงเล็กน้อย ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ทะเลไทยมีแนวโน้มความเป็นกรดเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ค่า pH ของน้ำทะเลในอ่าวไทย ทั้งฝั่งตะวันออก อ่าวไทยตอนบน และอ่าวไทยตอนล่างมีค่าลดลง ขณะที่อ่าวไทยตอนกลางมีค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จากค่าเฉลี่ย pH ของน้ำทะเลในอ่าวไทยโดยรวมลดลงจาก 7.993 ในปี 2561 เป็น 7.973 ในปี 2562 เช่นเดียวกับค่า pH ในทะเลฝั่งอันดามันที่ลดลงจากค่าเฉลี่ยที่ 7.994 ในปี 2561 เป็น 7.973 ในปี 2562

ผลกระทบจากความเป็นกรดของทะเลและมหาสมุทร

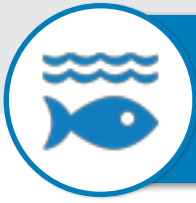
ที่มา: BIOACID

การตรวจวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) โดยด้วยวิธีสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ในอ่าวไทย และทะเลอันดามัน ปี 2561 – 2562

	2561			2562		
	(pH)	เฉลี่ย	±	(pH)	เฉลี่ย	±
อ่าวไทยฝั่งตะวันออก	7.368 - 8.168	7.985	± 0.064	7.738 - 8.006	7.958	± 0.057
อ่าวไทยฝั่งตอนบน	7.844 - 8.210	8.003	± 0.085	7.905 - 7.988	7.958	± 0.019
อ่าวไทยฝั่งตอนกลาง	7.633 - 8.049	7.982	± 0.069	7.834 - 8.088	8.011	± 0.059
อ่าวไทยฝั่งตอนล่าง	7.905 - 8.068	8.003	± 0.035	7.922 - 8.008	7.966	± 0.021
ทะเลอันดามัน	7.945 - 8.056	7.994	± 0.020	7.878 - 8.061	7.973	± 0.030

* โดยทั่วไปน้ำทะเลมีค่า pH ประมาณ 8.0 - 8.1

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.3

ลดและแก้ปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดในมหาสมุทร โดยรวมถึงผ่านการเพิ่มพูนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ในทุกระดับ

การดำเนินการที่ผ่านมา

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดทำฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และติดตามระดับความเป็นกรดของทะเลและมหาสมุทรด้วยการตรวจวัดด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ความละเอียดสูงในพื้นที่อ่าวไทยและอันดามัน รวมทั้งทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพืชทะเลสัตว์ทะเลการกัดเซาะชายฝั่งและการบริหารจัดการในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ครอบคลุมการศึกษาทางทะเลมากที่สุดในปัจจุบัน อาทิ โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โครงการบริหารจัดการขยะทะเล ตลอดจนการดำเนินงานผ่านการออกมาตรการควบคุมมาตรการทางกฎหมายและการรณรงค์ต่าง ๆ

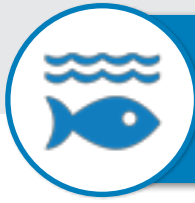
ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายเพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ ตามที่ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (Nationally Determined Contribution: NDC) รวมทั้งส่งเสริมการลดปัจจัยที่จะก่อให้เกิดมลพิษในท้องทะเลจากการดำเนินกิจกรรมบนบกและชายฝั่งที่ก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ตลอดจนเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนรวมทั้ง ส่งเสริมการศึกษาวิจัยผลกระทบของสภาวะทะเลเป็นกรดต่อระบบนิเวศทางทะเลและเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อวางแนวทางรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ความท้าทาย

ภาวะความเป็นกรดของน้ำทะเลเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศ ซึ่งถูกปล่อยมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วโลก ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทร ซึ่งการดำเนินการเพื่อควบคุมค่า pH ของน้ำทะเลให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เป็นสาเหตุสำคัญของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยเฉพาะภาคพลังงาน ภาคอุตสาหกรรม และภาคคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้ระบบนิเวศในทะเลยังเผชิญกับความท้าทายจากระดับอุณหภูมิของน้ำทะเลที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วโลก

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDG
14.4

ภายในปี 2563 ให้กำกับการทำการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ และยุติการประมงเกินขีดจำกัด การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) และแนวปฏิบัติ ด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลาย รวมทั้งดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการ ที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อจะฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำ (fish stock) อย่างน้อยที่สุดให้อยู่ ในระดับผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยา ของสัตว์น้ำเหล่านั้นภายในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้

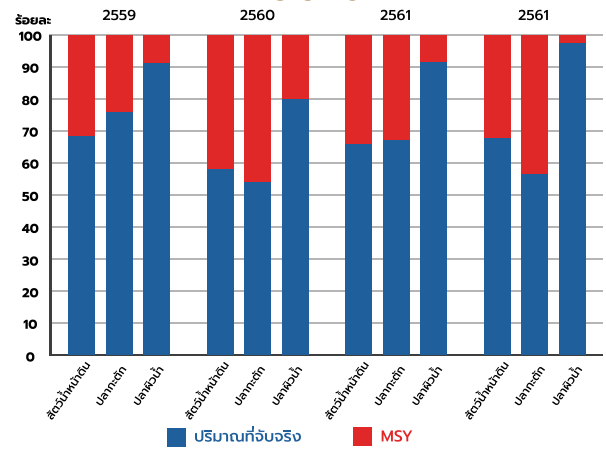
การทำประมงเป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญของเศรษฐกิจภาคทะเล ซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของชุมชน และระดับอุตสาหกรรม รวมถึงเป็นแหล่งอาหารให้แก่มนุษย์มาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ดี จากการพัฒนาของเทคโนโลยี ส่งผลให้การทำการประมงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถจับสัตว์น้ำได้เป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศ โดยรวมจากการจับปลามากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำหลากหลายชนิดในอนาคต ด้วยเหตุนี้ จึงควรให้ความสำคัญกับการทำการประมงอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับมวลสัตว์น้ำ (fish stock) และระดับผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield: MSY) ซึ่งหมายถึง ค่าเฉลี่ยปริมาณการจับสูงสุด ต่อปีที่สามารถจับสัตว์น้ำจากกลุ่มประชากรสัตว์น้ำในช่วงเวลาหนึ่ง โดยไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อทรัพยากร ที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมปกติ และเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยควรดำเนินการควบคุมไปกับการดูแล ควบคุม เฝ้าระวัง ไม่ให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย การจับสัตว์น้ำที่เกินศักยภาพการผลิต พร้อมทั้งนำแผนการบริหาร จัดการเชิงวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำให้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการฟื้นฟูสัตว์ทะเลใน ประเทศไทย อาทิ การตรวจสอบวงจรชีวิตปลาทุใน อ่าวไทย การจัดสร้างปะการังเทียมเพื่อการประมง เพื่อฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำในเวลาที่ยั่งยืนที่สุดที่จะเป็นไปได้ อย่างน้อยที่สุดในระดับที่สามารถไปถึงระดับ MSY ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำ จากข้อมูล ปริมาณการจับสัตว์น้ำในบริเวณอ่าวไทยและทะเล อันดามันระหว่างปี 2559 – 2562 ในกลุ่มสัตว์น้ำหน้าดิน กลุ่มปลากะตัก และกลุ่มปลาผิวน้ำ พบว่ายังมีปริมาณ การจับไม่เกิดระดับ MSY ยกเว้นปริมาณการจับปลาผิวน้ำ ในทะเลอันดามันในปี 2560 และ 2561

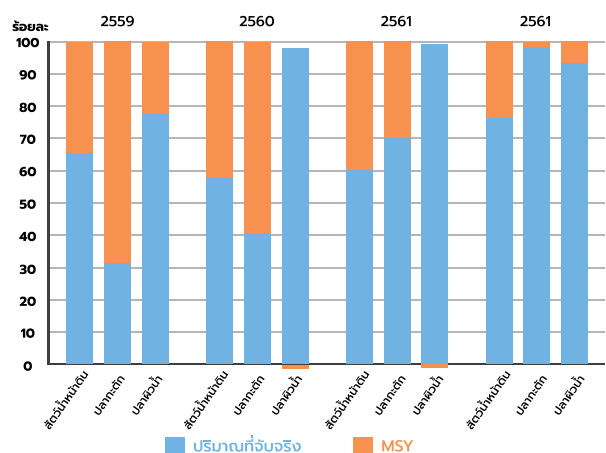

สัดส่วนการจับสัตว์น้ำต่อผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) อ่าวไทย

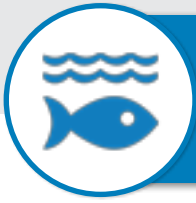

ที่มา: กรมประมง ประมวลโดย สศช.

สัดส่วนการจับสัตว์น้ำต่อผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) อันดามัน

ที่มา: กรมประมง ประมวลโดย สศช.

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.4

ภายในปี 2563 ให้กำกับการทำการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ และยุติการประมงเกินขีดจำกัด การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) และแนวปฏิบัติ ด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลาย รวมทั้งดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการ ที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อจะฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำ (fish stock) อย่างน้อยที่สุดให้อยู่ ในระดับผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยา ของสัตว์น้ำเหล่านั้นภายในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้

การดำเนินการที่ผ่านมา

ประเทศไทยได้จัดทำแผนการบริหารจัดการประมง ทะเลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 – 2567 เพื่อเป็น แนวทางในการบริหารจัดการการทำประมงทะเล ทั้งเรือประมงพื้นบ้านและเรือพาณิชย์ และการทำ ประมงทะเลโดยเรือประมงไทยที่ทำในน่านน้ำและเขต เศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งอื่นและในทะเลหลวง และในน่านน้ำไทยตลอดจนการประเมิน MSY และการ กำหนดปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดที่อนุญาตให้ทำการ ประมง (Total Allowable Catch: TAC) ที่จัดสรร ให้กับเรือประมงทุกลำ นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุง กฎระเบียบมาตรการ ตลอดจนบังคับใช้กฎหมาย ป้องกันและปราบปรามการทำประมงผิดกฎหมาย ทั้งจากเรือประมงในประเทศและที่ลักลอบเข้ามาจาก ประเทศเพื่อนบ้านปรับปรุงประสิทธิภาพการตรวจสอบ ย้อนกลับสินค้าประมงเพื่อปลอดสินค้าที่มาจากการ ทำประมง IUU รวมทั้งดำเนินมาตรการประเทศไทย ปลอดสัตว์น้ำและสินค้าสัตว์น้ำที่มาจากการทำประมง แบบ IUU (IUU Free Thailand)

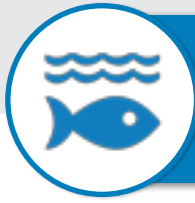
ข้อเสนอแนะ

การฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืนต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการปฏิบัติตามแนว ทางการทำประมงยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงาน ที่ครอบคลุม ตั้งแต่การอนุบาลสัตว์วัยอ่อน การจับปลา ตามฤดูกาล และการไม่จับปลามากเกินไป ตลอดจน การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และการสร้างความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสัตว์น้ำ แก่ชาวประมงและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ ยังควรเร่งปรับปรุงกฎระเบียบตลอดจน หลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตทำการประมงสำหรับ เรือประมงขนาดเล็กและขนาดกลาง เพื่อให้สอดคล้อง กับศักยภาพที่แท้จริงของเรือแต่ละประเภท และเป็น การลดอุปสรรคในการขึ้นทะเบียนเรือ อันจะเป็นผลดีต่อ การติดตามและควบคุมการทำประมงผิดกฎหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความท้าทาย

มวลสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยยังมีปริมาณต่ำ อันเป็นผลจาก การจับปลาเกินไปในอดีตที่ผ่านมา อีกทั้งการฟื้นฟูต้อง อาศัยระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ค่า MSY อยู่ในระดับต่ำกว่า ความต้องการของตลาด นอกจากนี้ การปรับปรุง กฎระเบียบและดำเนินมาตรการเพื่อปลดใบเหลือง IUU ของสหภาพยุโรป ส่งผลให้เรือประมงไทยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านความปลอดภัยเครื่องมือและประเภทเรือ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง เป็นข้อจำกัดสำหรับเรือประมง ขนาดเล็กและขนาดกลางในการขอใบอนุญาตทำ การประมงนอกน่านน้ำ อีกทั้งการจำกัดการเดินทาง ข้ามแดนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ แรงงานต่างด้าวที่ทำงานบนเรือประมงไทยขาดแคลน

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภายในปี 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่

การกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และจะส่งผลให้เกิดการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ นิเวศบริการ หรือวัฒนธรรมที่สมควรได้รับการสงวนรักษาไว้ในระยะยาว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ระบบการบริหารจัดการด้วยเครื่องมือทางกฎหมายหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศทางทะเล โดยประชาคมระหว่างประเทศได้กำหนดนิยามของพื้นที่คุ้มครองทางทะเลไว้ 2 แบบ คือ พื้นที่คุ้มครองทางทะเล (Marine Protected Area: MPA) โดยองค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature: IUCN)¹ และพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง (Marine and Coastal Protected Area: MCPA)² ที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ซึ่งเน้นการกำหนดเขตที่เชื่อมต่อระหว่างบกและทะเลที่ได้รับผลกระทบจากทางบกและทางทะเล เช่น ปากแม่น้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำเค็ม ทั้งนี้ ประเทศไทยใช้นิยามของทั้ง IUCN และ CBD รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่ในการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเล อาทิ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติประมง เพื่อเป็นกรอบในการจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองทางทะเล อาทิ อุทยานแห่งชาติทางทะเล เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่สงวนชีวมณฑล พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองที่ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไขของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยได้ดำเนินการประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเลแล้ว 23 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีพื้นที่ทางทะเล 3 แห่ง พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม 6 แห่ง พื้นที่สงวนชีวมณฑล 1 แห่ง พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำ 56 แห่งและพื้นที่ชุ่มน้ำ 9 แห่ง รวมเป็นพื้นที่ 15,336 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 4.74 ของพื้นที่ทางทะเลทั้งหมดของประเทศ ซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินการประกาศพื้นที่และมาตรการคุ้มครอง (ตามมาตรา 20 และ 22 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองที่ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง

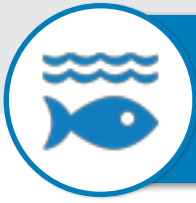

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พ.ศ. 2558) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนรวมของพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งที่มีการประกาศไปแล้วยังคงห่างจากเป้าหมายที่ร้อยละ 10 ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดในการระบุพิพัตและขนาดพื้นที่โบราณคดีใต้น้ำ 46 แห่ง จึงยังไม่สามารถนำมาคำนวณรวมกับพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งที่ประกาศไปแล้วได้

¹ IUCN กำหนดให้พื้นที่คุ้มครองทางทะเล หมายถึง พื้นที่บริเวณน้ำขึ้นน้ำลงหรือบริเวณพื้นที่กึ่งทะเล รวมทั้งมวลน้ำเหนือบริเวณนั้น ซึ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ลักษณะสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งต้องสงวนรักษาไว้ด้วยกฎหมายหรือด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพอื่นเพื่อคุ้มครองส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของสิ่งแวดล้อมบริเวณนั้น

² อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) กำหนดให้พื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดไว้ภายในหรือติดกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล อันรวมทั้งมวลน้ำ ซึ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ลักษณะสำคัญ ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่อยู่เหนือพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งได้รับการสงวน โดยการออกกฎหมายหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพอื่น ๆ รวมทั้งประเพณี เพื่อสามารถคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริเวณที่อยู่ข้างเคียง

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.5

ภายในปี 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการเตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเลเพิ่มเติม 3 แห่ง และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม 3 แห่ง ได้แก่ หมู่เกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช พื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดตรัง หมู่เกาะไข่ จังหวัดพังงา หมู่เกาะมัน จังหวัดระยอง เกาะราชา จังหวัดภูเก็ต และเกาะโลซิน จังหวัดปัตตานี รวมเป็นพื้นที่ 2,122.35 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเมื่อดำเนินการประกาศแล้วเสร็จจะทำให้สัดส่วนของพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทะเลและชายฝั่งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.39

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ สกอก. ได้ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและให้บริการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเชิงพื้นที่และการติดตามเฝ้าระวังในพื้นที่คุ้มครองทางทะเลได้แก่การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของระบบซีเป้ามลพิษและติดตามเรือแบบกึ่งอัตโนมัติ (Geo-Spatial for Maritime System: GMaS) ซึ่งเป็นการบูรณาการข้อมูลจากเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและข้อมูลอื่น ๆ อาทิ ภาพถ่ายดาวเทียม เรดาร์ชายฝั่ง และระบบแสดงตัวตนเรืออัตโนมัติเพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลเป็นไปอย่างแม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้มีการพัฒนาส่วนเชื่อมต่อแบบจำลอง pyGNOME เพื่อใช้ในการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดจากน้ำมันรั่วไหลต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

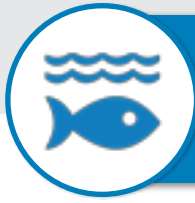
ความท้าทาย

การประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน เนื่องจากต้องอาศัยการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้านและการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ โดยการประกาศพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ปี/แห่ง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ ปีที่ 1 วางแผนคัดเลือกพื้นที่ และรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ ปีที่ 2 นำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อทราบ/พิจารณา จัดเวทีชี้แจงเหตุผล จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและเสนอร่างกฎกระทรวง/ประกาศต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด และปีที่ 3 นำเสนอร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงต่อคณะกรรมการระดับชาติ รัฐมนตรีประจำกระทรวง และคณะรัฐมนตรี รวมถึงการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น การประกาศพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทะเลและชายฝั่งให้ได้ตามเป้าหมายที่ร้อยละ 10 จึงมีแนวโน้มจะต้องใช้ระยะเวลาหลายปี เนื่องจากเป็นกระบวนการขั้นตอนดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานจำนวนมาก รวมทั้งประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ ซึ่งอาจมีกฎระเบียบที่สับสนและ/หรือขัดแย้งกันในหลายมิติ

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในมิติของการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่หน่วยงานได้รับมอบหมายและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งนำใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อลดระยะเวลาการดำเนินงานประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลโดยที่ไม่ลดทอนความรอบคอบในการพิจารณาและระดับการมีส่วนร่วม อาทิ การดำเนินการรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีไปพร้อมกับการสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนและภาคส่วนในพื้นที่

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

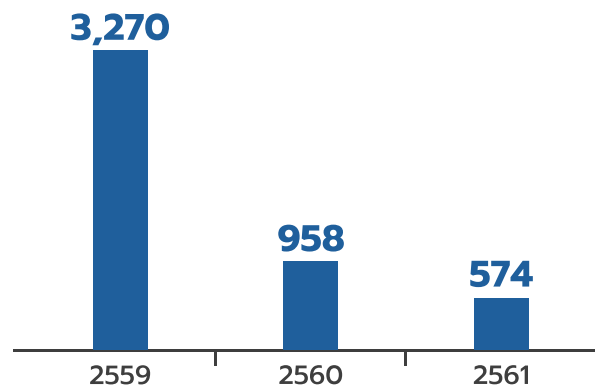
ภายในปี 2563 ยับยั้งการลดahunการประมงบางรูปแบบที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัด ขจัดการลดahunที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และระงับการริเริ่มการลดahunในลักษณะดังกล่าว โดยตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษ และแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการลดahunการประมงขององค์การการค้าโลก

การประมงเกินขีดจำกัด หรือการจับสัตว์น้ำในปริมาณที่มากเกินไปเกินศักยภาพการผลิตทดแทนตามธรรมชาติ และการใช้เครื่องมือประมงที่ไม่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สัตว์ทะเลมีแนวโน้มลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อความอยู่รอดของระบบนิเวศมหาสมุทรและความมั่นคงด้านอาหารในระยะยาว ดังนั้น การทำประมงที่ยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงการรักษาสมาดุลของจำนวนสัตว์ทะเล และต้องอาศัยกลไกการควบคุมและการติดตามเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยที่ผ่านมา ประชาคมระหว่างประเทศได้ร่วมมือกันเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated (IUU) Fishing) รวมถึงการใช้มาตรการทางการค้าเพื่อจัดการทำประมง IUU

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

จากเหตุการณ์ที่สหภาพยุโรปได้ให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2558 เพื่อเป็นการเตือนอย่างเป็นทางการต่อกรณีของไทยไม่มีการแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการทำประมง IUU ซึ่งไทยได้เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมพ.) พร้อมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการภายใต้แผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย และนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการจัดการประมงทะเล พ.ศ. 2558 - 2562 อาทิ การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาค การปรับปรุงกฎหมายให้รองรับกับมาตรการและกฎหมายระหว่างประเทศ แก้ไขกฎระเบียบการตรวจเรือประมงให้มีความเข้มงวด โครงการจัดทำนโยบายประมงร่วมอาเซียนเพื่อการต่อต้านการประมง IUU ส่งผลให้สถิติการเกิดคดีการทำประมงผิดกฎหมายของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 3,270 คดี ในปี 2559 เป็น 958 คดี และ 574 คดี ในปี 2560 และ 2561 ตามลำดับ ผลการดำเนินงานดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย โดยในวันที่ 8 มกราคม 2562 สหภาพยุโรปได้ประกาศปลดใบเหลืองให้แก่อประเทศไทยอย่างเป็นทางการ และภายหลังจากการปลดใบเหลืองจึงได้มีการยกเลิก ศปมพ. และจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่ในการคุ้มครองผลประโยชน์ทางทะเลเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

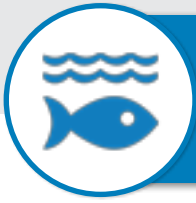
จำนวนคดีเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมาย

ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา

กรมประมงได้ดำเนินการด้านการพัฒนากฎหมาย ได้แก่ การจัดทำอนุสัญญาจำนวน 2 เรื่อง คือ ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีปฏิบัติของเจ้าของเรือประมงที่ใช้สับสนุนเรือที่ใช้ทำการประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ พ.ศ. และร่างกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน พ.ศ. รวมทั้งดำเนินการเพื่อขจัดปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ได้แก่ (1) การกำหนดมาตรการรัฐเจ้าของท่า (Port State Measures: PSM) ที่เข้มงวดในการควบคุมการนำเข้าสินค้าประมงผ่านทางตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นสัตว์น้ำที่ไม่ได้มาจากการทำประมง

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.6

ภายในปี 2563 ยับยั้งการลดขนาดการประมงบางรูปแบบที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัด ขจัดการลดขนาดที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และระงับการริเริ่มการลดขนาดในลักษณะดังกล่าว โดยตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษ และแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการลดขนาดการประมงขององค์การการค้าโลก

IUU (2) อนุวัติการความตกลงเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการสากลเพื่อการอนุรักษ์และจัดการ โดยเรือประมงในทะเลหลวง พ.ศ. 2563 (1993 Agreement to Promote Compliance with International Conservation and Management Measures by Fishing Vessels on the High Seas หรือ 1993 FAO Compliance Agreement) และ (3)การดำเนินมาตรการประเทศไทยปลอดสัตว์น้ำและสินค้าสัตว์น้ำที่มาจากการทำประมงแบบ IUU (IUU Free Thailand) นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการประมงผิดกฎหมาย อาทิ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศกับรัฐเจ้าของธงของรัฐเจ้าของท่าและรัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของตลาดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรือประมงการทำประมงและอื่นๆเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ และดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายอาเซียนเพื่อต่อต้านการประมง IUU (ASEAN Network for Combating IUU Fishing: AN-IUU) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพมาตรการตรวจสอบควบคุมและเฝ้าระวังของประเทศสมาชิกในการต่อต้านการประมง IUU ในภูมิภาคอาเซียนอีกด้วย

ความท้าทาย

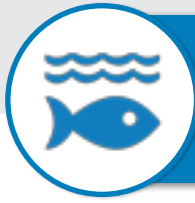
แม้ว่ามาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมายในช่วงปี 2558 – 2561 จะมีผลให้ประเทศไทยได้รับการปลดใบเหลืองการประมง IUU จากสหภาพยุโรป แต่ได้สร้างแรงกดดันต่อชาวประมงขนาดเล็กที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอในการปรับปรุงเครื่องมือและการจ้างแรงงานให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้ไม่สามารถออกเรือได้หรือต้องเปลี่ยนอาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของชาวประมงวิถีชีวิตและเศรษฐกิจท้องถิ่น นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเพื่อควบคุมจำนวนการออกใบอนุญาตการทำประมงพาณิชย์และการกำหนดจำนวนวันทำการประมง เพื่อไม่ให้ปริมาณการจับสัตว์น้ำเกินกว่าปริมาณการผลิตทดแทนตามธรรมชาติ โดยการประเมินค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum

Sustainable Yield: MSY) ของสัตว์น้ำ อย่างไรก็ตาม MSY ที่มีการประเมินขึ้นในปัจจุบันยังไม่มีการจำแนกตามชนิดพันธุ์ของสัตว์น้ำเชิงพาณิชย์ที่สำคัญ อีกทั้งยังไม่ได้จำแนก MSY ตามพื้นที่อย่างครบถ้วน รวมทั้งยังขาดการควบคุมการจับสัตว์น้ำวัยอ่อน ซึ่งอาจทำให้ชนิดพันธุ์ของสัตว์น้ำที่มีความต้องการสูงแต่มีอัตราผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนต่ำและสัตว์น้ำในพื้นที่ที่มีระบบนิเวศเปราะบาง มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้

ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินงานในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และสนับสนุนการปรับตัวของผู้ประกอบการประมงขนาดเล็กไปสู่การทำประมงอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนเครื่องมือการประมงเป็นประเภทที่ไม่ทำลายล้าง ควบคุมไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ควรพิจารณาให้มีการกำหนดปริมาณควบคุมการจับสัตว์น้ำที่แบ่งตามชนิดพันธุ์และพื้นที่การทำประมง รวมทั้ง ใช้มาตรการควบคุมไม่ให้มีการจับสัตว์น้ำวัยอ่อน เพื่อลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำ โดยในทุกการดำเนินงานต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะชุมชนชาวประมงพื้นถิ่นขนาดเล็ก รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการปรับตัวต่อบริบททางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยที่วัฒนธรรมและวิถีชีวิตการหาเลี้ยงชีพด้วยการทำประมงยังคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภายในปี 2573 เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุดจากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทาง การบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในด้านการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กเป็นกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางกายภาพอันส่งผลให้มีความล่อแหลมและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดด้านขนาดของตลาดภายในประเทศและฐานทรัพยากร โดยทะเลเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ที่เป็นทั้งแหล่งอาหารเพื่อการดำรงชีพของประชากรและเป็นฐานทรัพยากรในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยมีบทบาทด้านความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ โดยเฉพาะในบริบทของกรอบความร่วมมือใต้-ใต้ (South-South Cooperation) ซึ่งเป็นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย การดำเนินการที่ผ่านมา

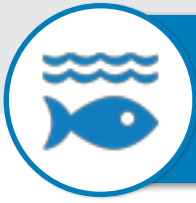
ประเทศไทยมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยในระดับอนุภูมิภาค ประเทศไทยมีความร่วมมือทางวิชาการผ่านองค์การระหว่างประเทศและกรอบความร่วมมือต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRC) ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAFDEC) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) และในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยมีความร่วมมือระดับทวิภาคีภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุดได้แก่ (1) ความร่วมมือกับประเทศเมียนมาด้านการต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) และการค้าสินค้าประมงผิดกฎหมาย ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนความร่วมมือทางด้านวิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการส่งเสริมการค้าสินค้าประมง (2) ความร่วมมือกับประเทศ สปป.ลาว ด้านเทคโนโลยีการประมง การแลกเปลี่ยนข่าวสาร การค้า การฝึกอบรม วิทยาศาสตร์และวิชาการ และการบังคับใช้กฎหมายระหว่างคู่ภาคี และ (3) ความร่วมมือกับประเทศติมอร์-เลสเต เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การพัฒนาชุมชนชายฝั่งอย่างยั่งยืน และการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรและชุมชน

ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการประมงทั้งในระดับอนุภูมิภาคและทวิภาคี โดยประเทศไทยเป็นผู้ผลักดันการจัดตั้งเครือข่ายอาเซียนเพื่อต่อต้านการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (AN-IUU) เพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างทันก่วงที่ และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกในการติดตามควบคุมและเฝ้าระวังเพื่อต่อต้านการทำประมง IUU และในปี 2563 กรมประมงร่วมกับรัฐบาลญี่ปุ่นจัดซื้อเรือ "ปลาสิง" ขนาด 44.99 ตันกรอสเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงเป็นเรืออวนลากต้นแบบ ให้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือทำการประมงเพื่อลดต้นทุนและลดผลกระทบต่อแหล่งทำการประมงและสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้พลังงานเชื้อเพลิงอย่างคุ้มค่า

เรืออวนลากต้นแบบ

ที่มา: กรมประมง

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.7

ภายในปี 2573 เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุดจากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในด้านการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

ในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนภายในประเทศ กรมประมงได้ออกมาตรฐานการทำประมงและแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2563 เพื่อผลักดันผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทำประมงพื้นบ้านยั่งยืนสู่ตลาดสากล ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวครอบคลุมกระบวนการจับสัตว์น้ำ การดูแลสัตว์น้ำหลังการจับ และการแปรรูป เพื่อยกระดับวิถีและสินค้าประมงพื้นบ้านของไทยมีมาตรฐานอาหารปลอดภัยและรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ภาครัฐมีแนวทางการสนับสนุนชุมชนประมงในหลายแห่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำเสนอวิถีชีวิตชาวประมงท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก อาทิ ชุมชนบ้านไม้รูด จังหวัดตราด ศูนย์เรียนรู้ประมงพื้นบ้านเชียงคาน จังหวัดเลย ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ จังหวัดชุมพร ที่ยังคงดำรงวิถีชีวิตของชาวประมงดั้งเดิมและภูมิปัญญาที่สะท้อนการพึ่งพากันระหว่างชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางทะเลควบคู่ไปกับการทำประมงยั่งยืนตามวิถีประมงพื้นบ้าน

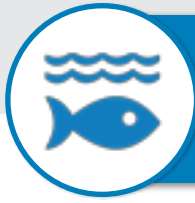
ความท้าทาย

การให้ความช่วยเหลือของประเทศไทยแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กในระดับทวิภาคียังจำกัดอยู่ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและในอนุภูมิภาคเป็นหลัก นอกจากนี้ การพัฒนาการประมงอย่างยั่งยืนของประเทศไทยยังคงมีความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น การห้ามการทำประมงที่ทำลายสัตว์วัยอ่อน การใช้เครื่องมืออวนล้อมจับการลดจำนวนของเรือปั่นไฟจับสัตว์น้ำที่ใช้อวนตาถี่ และการกำหนดระยะห่างจากชายฝั่งของเรือพาณิชย์ให้มีประสิทธิภาพพร้อมกันนี้การออกมาตรฐานการทำประมงและแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืนจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มประมงพื้นบ้านเข้าร่วมในทุกพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้านให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากยังเป็นอาชีพที่สร้างรายได้น้อย มีอุปสรรคทางกฎหมาย และมีความเสี่ยงเปรียบเมื่อเทียบกับการทำประมงพาณิชย์ที่มีอุปกรณ์ทันสมัย ซึ่งการส่งเสริมการประมงพื้นบ้านควบคู่ไปกับการทำประมงยั่งยืน จะเกิดประโยชน์ต่อมวลสัตว์น้ำโดยรวม เพราะเครื่องมือพื้นบ้านเป็นอันตรายน้อยกว่าสำหรับสัตว์วัยอ่อน รวมถึงเรือประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีขนาดเล็กกว่า 10 ตันกรอส ทำให้จับปลาได้ปริมาณที่ไม่มากเกินไป ซึ่งเป็นไปในแนวทางของการรับผิดชอบต่อประมง ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนมาตรการที่เป็นรูปธรรม อาทิ การออกกฎหมายให้ประมงพื้นบ้านได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับความคุ้มครอง การส่งเสริมสินค้าจากแหล่งประมงพื้นบ้าน ซึ่งการสนับสนุนที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพจะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มความรู้ทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาขีดความสามารถในการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสมุทรศาสตร์ เพื่อจะพัฒนาความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทรและเพิ่มพูนให้ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุด

ในปัจจุบัน หลายประเทศหันมาให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน หรือ เศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำประมง การท่องเที่ยว แหล่งพลังงาน การขนส่งทางเรือ รวมทั้งการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์จากชั้นบรรยากาศ โดย OECD คาดการณ์ว่าภายในปี 2573 เศรษฐกิจสีน้ำเงินจะมีมูลค่ากว่า 3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ และทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1 ล้านตำแหน่ง ซึ่งความร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาขีดความสามารถทางการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล จะช่วยสนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลได้อย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลหลากหลายรูปแบบ โดยเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของคนในประเทศและเป็นที่อยู่อาศัยของมวลสัตว์น้ำที่ช่วยสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนานด้วยเหตุนี้ การพัฒนาองค์ความรู้และเพิ่มพูนขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางทะเลที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเล จึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศได้อย่างยั่งยืนและส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจสีน้ำเงิน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

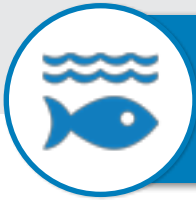
ประเทศไทยมีแนวโน้มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในภาพรวมเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GERD/GDP) พบว่าระหว่างปี 2559 – 2561 มีทิศทางการลงทุนทางการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น และลดลงเล็กน้อยในปี 2562 โดยในปี 2562 มีสัดส่วน GERD/GDP อยู่ที่ร้อยละ 1 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.78 ในปี 2559 โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีทางทะเลอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อการวิจัยทางทะเลในปีงบประมาณ 2563 ลดลงเหลือ ประมาณ 52.45 ล้านบาท จากประมาณ 105.62 ล้านบาทในปี 2559 อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนบทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านข้อมูลการวิจัยไปยังสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการจัดเก็บ รวมถึงการวิจัยในส่วนของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางทะเล และภาคเอกชนที่ยังไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมในขณะนี้

การจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยด้านทะเล ปี 2559 -2562

ปีงบประมาณ	งบวิจัยด้านทะเล (บาท)	จำนวนโครงการ	จำนวนหน่วยงานที่ได้รับจัดสรร
2559	105,618,460	114	38
2560	52,134,724	101	14
2561	28,265,790	64	11
2562	44,368,500	63	18

ที่มา: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.a

เพิ่มความรู้ทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาขีดความสามารถในการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสมุทรศาสตร์ เพื่อจะพัฒนาความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทรและเพิ่มพูนให้ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุด

การดำเนินการที่ผ่านมา

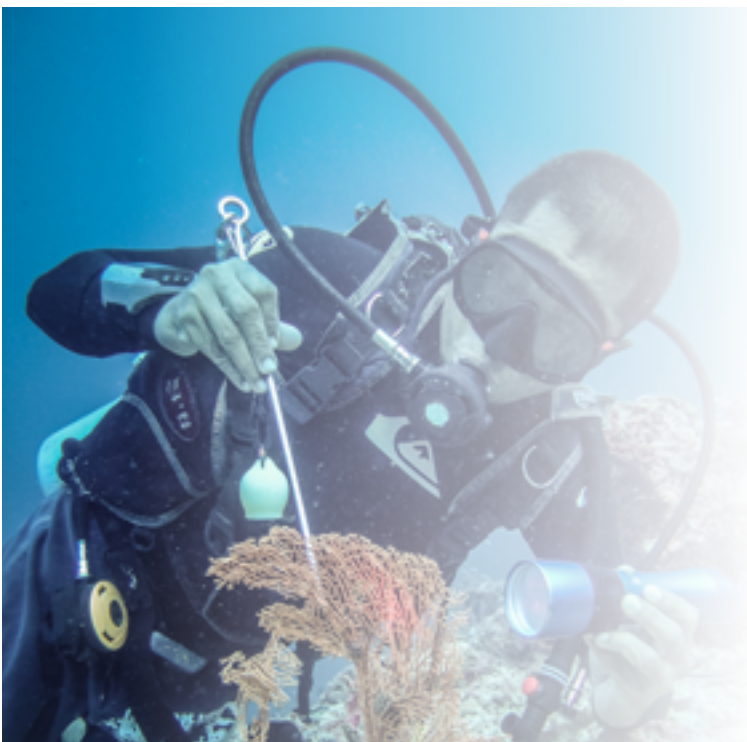
นอกจากการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางทะเลแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการต่อยอดการศึกษาวิจัยทางด้านสมุทรศาสตร์ สัตว์ทะเล ปะการัง ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และน้ำทะเลเปลี่ยนสี โดยได้เผยแพร่รายงานศึกษาวิจัยเหล่านี้ทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ สกสว. ได้ดำเนินการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยการขับเคลื่อนประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ในเรื่องของผลประโยชน์แห่งชาติ และความมั่นคงทางทะเล อาทิ ชุดโครงการยุทธศาสตร์การจัดการผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ชุดโครงการแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเลบนฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ชุดโครงการความรู้เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายทางทะเลแห่งชาติสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 14) และการจัดทำแผนที่นำทางการวิจัยประเด็นวิจัยยุทธศาสตร์เรื่องผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงทางทะเล

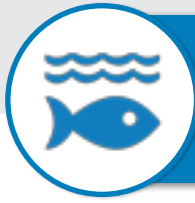
ความท้าทาย

ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานวิจัยและข้อเสนอแนะมาใช้ในทางปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่มีสาเหตุจากผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน และต้องอาศัยทรัพยากรคนและงบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ไข อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปะการังฟอกขาว ขยะทะเล การสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำ และการฟื้นฟูมวลปลา ซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการศึกษาวิจัยอย่างเร่งด่วน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การจัดทำฐานข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับท้องทะเลให้เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านท้องทะเลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนประเทศอื่น ๆ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐที่เป็นหน่วยเก็บข้อมูลและหน่วยงานวิจัย ให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะที่มีสถาบันเกี่ยวกับทรัพยากรทะเล เพื่อให้เกิดการต่อยอดและประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีทางทะเล ตลอดจนสนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในทุกพื้นที่ โดยผลที่เกิดจากการส่งเสริมการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันอย่างยั่งยืน

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จัดให้ชาวประมงพื้นบ้านรายเล็กเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาด

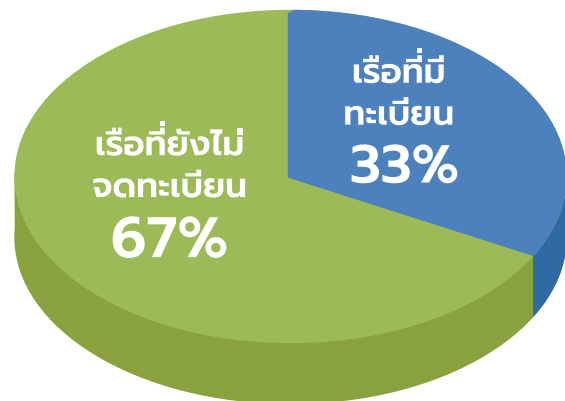
ประมงชายฝั่ง (inshore fisheries) หรือประมงพื้นบ้าน (artisanal fisheries) คือ การประมงเพื่อยังชีพ หรือประมงขนาดเล็ก โดยทั่วไปจะใช้เรือขนาดเล็กหรือเรือพื้นบ้าน ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์ด้วย ใช้เครื่องมือประมง เช่น แห หรือเบ็ดแบบง่าย ๆ ซึ่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้ ผู้ทำการประมงพื้นบ้านต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการทำการประมงที่กรมประมงกำหนด อย่างไรก็ตามแม้ว่าการที่ประเทศไทยได้เร่งแก้ไขปัญหาค่าประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และการควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated (IUU) Fishing) เพื่อปลดใบเหลือง ที่คณะกรรมการยุโรปประเมินว่าประเทศไทยไม่ให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบ IUU และจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่ถูกเตือน โดยได้มีการปรับปรุงกฎหมาย การขึ้นทะเบียน และนโยบายเร่งด่วนต่าง ๆ จนทำให้ประเทศไทยเลื่อนมา อยู่ในกลุ่มประเทศเฝ้าระวัง จะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมประมงไทยในภาพรวม แต่ประมงพื้นบ้านที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์กลับได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประเทศไทยได้ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำประมง อาทิ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2560 รวมถึงข้อบังคับกว่า 300 ฉบับ เพื่อแก้ไขปัญหา IUU และปลดใบเหลืองด้านการประมง ของประเทศไทย ซึ่งกลับส่งผลกระทบต่อ การทำประมงพื้นบ้าน เช่น การห้ามเรื่องเครื่องมือประมง การขึ้นทะเบียนเรือประมงที่ต้องมีอาชญาบัตรร่วมด้วย และการติดตั้งระบบติดตามเรือซึ่งภาครัฐตระหนัก ถึงปัญหาดังกล่าวและได้ดำเนินการส่งเสริมการประมง พื้นบ้านให้เกิดความยั่งยืนโดยได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการ พัฒนาการทำการประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบ ไปด้วยผู้แทนชาวประมงพื้นบ้าน ผู้แทนชาวประมง พาณิชย ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันหารือและจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการ พัฒนาการทำการประมงพื้นบ้านให้สอดคล้องกับบริบท ของพื้นที่และเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

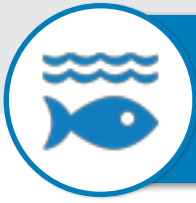
ในระยะเวลาที่ผ่านมา ภาครัฐได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียน ผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านหรือชาวประมงพื้นบ้าน เช่นเดียวกับเกษตรกรสาขาอื่น ๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูล ในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ และให้ชาวประมง พื้นบ้านสามารถเข้าถึงการสนับสนุนจากภาครัฐได้มากขึ้น และได้เปิดให้จดทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านทั้งหมดของ

จำนวนเรือประมงพื้นบ้านที่ผ่านการตรวจอัตลักษณ์ (51,490 ลำ)

ที่มา: กรมเจ้าท่า

ประเทศไทยเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเรือประมงพื้นบ้านและ จัดทำอัตลักษณ์เรือประมงพื้นบ้านทุกลำ ซึ่งในปี 2563 มีจำนวนเรือประมงพื้นบ้านที่ผ่านการตรวจอัตลักษณ์ กิ่งสิ้น 51,490 ลำ โดยเป็นเรือที่มีทะเบียน 16,910 ลำ และยังไม่ได้จดทะเบียน 34,580 ลำ

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.b

จัดให้ชาวประมงพื้นบ้านรายเล็กเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาด

นอกจากนี้ ได้มีการออกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขอและการออกใบรับรองมาตรฐานการทำประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืน และการแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้าน พ.ศ. 2563 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมการทำประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืน และการแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้านให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค เพื่อผลักดันผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทำประมงพื้นบ้านยั่งยืนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา

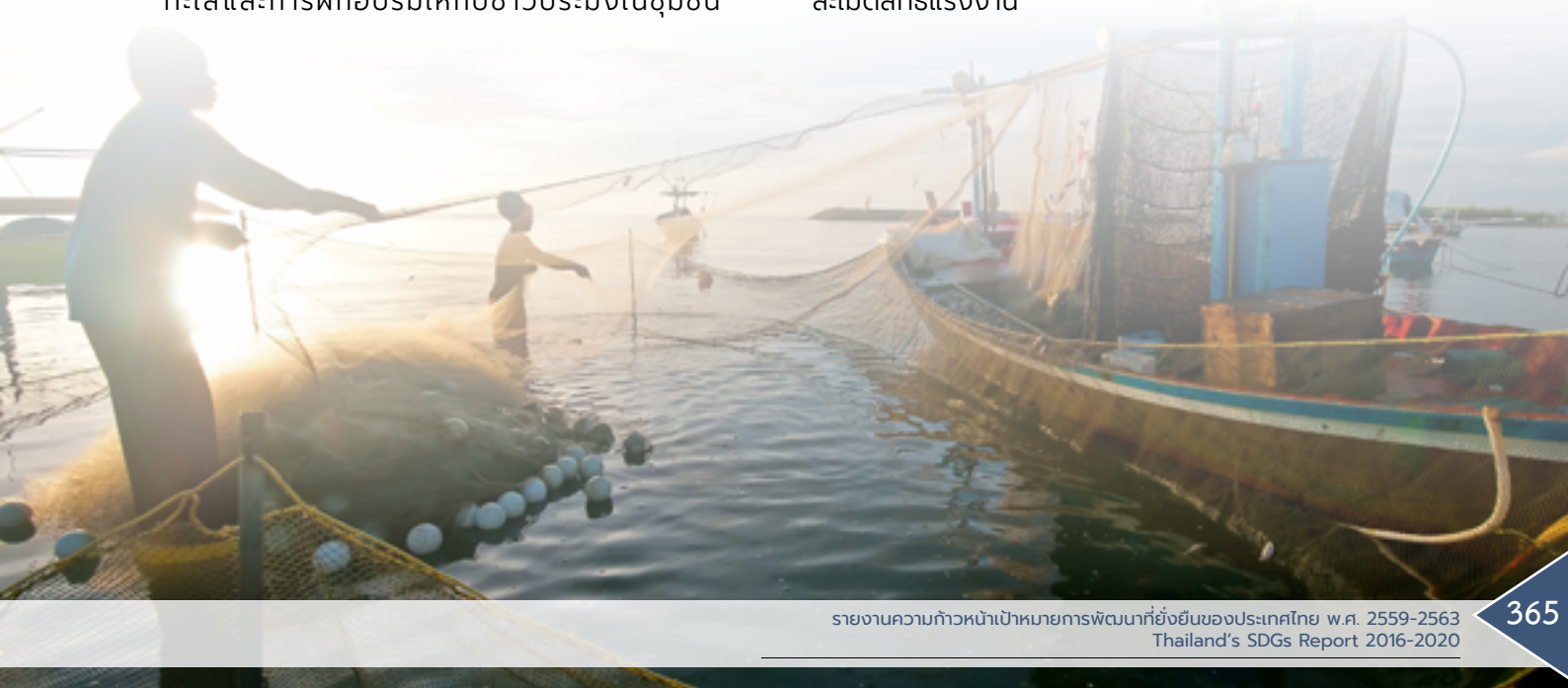
นอกจากการจัดตั้งกลไกและมาตรการเพื่อสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืนแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำประมงอย่างถูกต้องผลักดันให้เข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมงพื้นบ้าน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์และสินค้าประมงพื้นบ้าน เพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ไทยอาทิจการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเชิงระบบนิเวศโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลและการฝึกอบรมให้กับชาวประมงในชุมชน

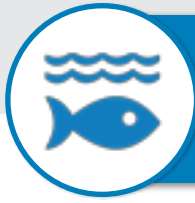
ความท้าทาย

มาตรการและกฎระเบียบที่บังคับใช้ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างการประมงพาณิชย์และการประมงพื้นบ้าน และผลกระทบของการประมงพาณิชย์ต่อชาวประมงรายย่อย อาทิ ปัญหาการทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น ปลาเกว ปลาปลั่ง ปลาเกวเลา ปลาอินทรี และปูม้า โดยการใช้เครื่องมือจับปลาประสิทธิภาพสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อมวลสัตว์น้ำ และการออกหาปลาของชาวประมงพื้นบ้าน นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในการออกใบอนุญาตการทำประมงพื้นบ้านแก่เรือที่มีระวางบรรทุกน้อยกว่า 10 ตันกรอส

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งรัดการจดทะเบียนเรือประมงขนาดน้อยกว่า 10 ตันกรอสให้ครอบคลุม เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาดของชาวประมงพื้นบ้านรวมทั้ง ควรบังคับใช้กฎหมายเพื่อหยุดยั้งการประมงที่ทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อนและการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนและรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะการตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิต เพื่อป้องกันการทำประมง IUU การสวมทะเบียนเรือประมง และการละเมิดสิทธิแรงงาน

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มพูนการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืนโดยการดำเนินการให้เกิดผลตามกฎหมายระหว่างประเทศตามที่สะท้อนใน UNCLOS ซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรเหล่านั้นอย่างยั่งยืน ตามที่ระบุในวาระ 158 ของเอกสาร The Future We Want

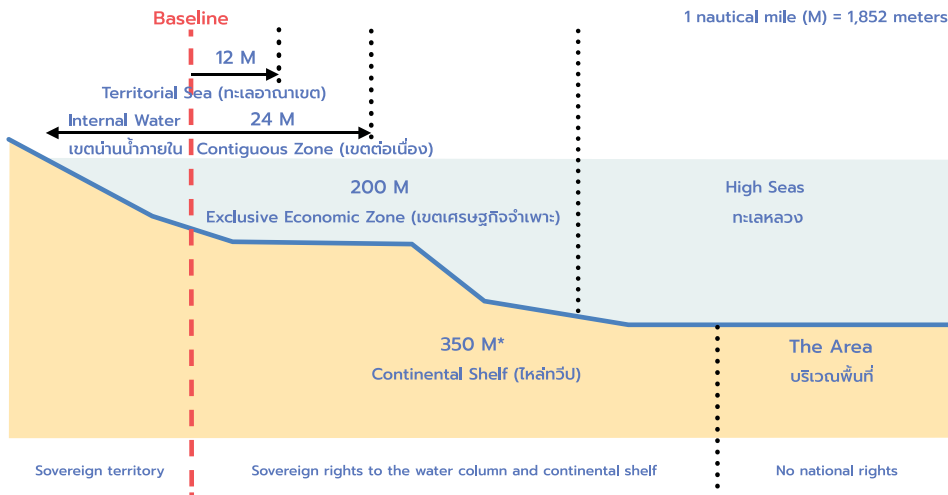
ทะเลและมหาสมุทรเป็นแหล่งทรัพยากรทางทะเลที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ การประมง พาณิชยนาวี การท่องเที่ยว การผลิตก๊าซธรรมชาติและปิโตรเลียม อันทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลมีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวเนื่องกันหลายมิติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและอาจทำให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อจัดการปัญหาทางทะเล โดยมีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) หรือ UNCLOS ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ สิทธิและหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ ในเขตทางทะเล ทั้งน่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง การเดินเรือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป ทะเลหลวง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล การคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล และการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล โดยประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2555 ซึ่งส่งผลให้พื้นที่ทางทะเลของไทยได้รับการรับรองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งในเรื่องเขตอำนาจอธิปไตยและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย จึงจำเป็นต้องกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลและชายฝั่งให้ชัดเจน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

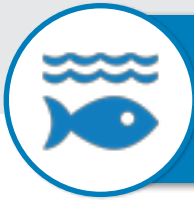
การเข้าเป็นภาคีของรัฐ/ประเทศจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติทั้งหมด โดยไม่มีข้อสงวน ใดๆ ประเทศไทยยังไม่มีกรอบการกฎหมายภายในตาม UNCLOS อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เช่น ในข้อที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเขตอำนาจและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และสิทธิของชายฝั่งเหนือไหล่ทวีป โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือเพิ่มเติมกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง

กับการดูแลรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และการจัดทำ(ร่าง)พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.

ภาพตัดขวางแสดงเขตทางทะเลตาม UNCLOS 1982

ที่มา: ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล โครงการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14

SDG
14.c

เพิ่มพูนการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืนโดยการดำเนินการให้เกิดผลตามกฎหมายระหว่างประเทศตามที่สะท้อนใน UNCLOS ซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรเหล่านั้นอย่างยั่งยืน ตามที่ระบุในวาระ 158 ของเอกสาร The Future We Want

การดำเนินการที่ผ่านมา

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำหนดให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยในระยะที่ผ่านมาได้ขับเคลื่อนผ่านกลไก คณะอนุกรรมการ 5 คณะ ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือ (2) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมีชีวิต (3) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรไม่มีชีวิต (4) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางภาษี ศุลกากร การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลการถ่ายทอดเทคโนโลยีมลพิษ และสิ่งแวดล้อมการตรวจคนเข้าเมืองการสาธารณสุขและโบราณคดี และ (5) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยได้เริ่มศึกษาและดำเนินการแก้ไขกฎหมายบางฉบับแล้ว

นอกจากนี้ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ยังมีการดำเนินการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องและรองรับพันธกรณีและพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะมีการตราขึ้นมาใหม่และที่จะปรับเปลี่ยนไปในอนาคต เช่น ร่างตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายภายใต้อนุสัญญาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ที่ยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ (biological diversity of areas beyond national jurisdiction) ซึ่งอยู่ระหว่างการหารือของรัฐสมาชิก

ความท้าทาย

การดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของ UNCLOS มีความล่าช้า เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับมาตรการและกฎหมายหลายฉบับ และต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถใช้สิทธิที่ได้ตามที่ให้ในสัตยาบันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและอาจส่งผลกระทบต่อไปยังอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ การอนุรักษ์ตามพันธกรณีของอนุสัญญาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและลบต่อความมั่นคงเศรษฐกิจและปัญหาอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาและเร่งรัดการดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ตามสิทธิตามอนุสัญญาฯ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมกลไกระดับชาติที่มีอยู่เดิม อาทิ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เพื่อหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคของกฎหมายในประเทศ ส่งเสริมการอนุรักษ์กฎหมายให้เป็นไปตามพันธกรณีของ UNCLOS ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการโดยมองเป้าหมายและความท้าทายร่วมกันในแบบองค์รวม เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของประเทศจากการเป็นภาคีใน UNCLOS และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล รวมทั้งช่วยให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล อาทิ การอ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล ความปลอดภัยของเส้นทางเดินเรืออาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาภัยธรรมชาติทางทะเล

